

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref.
200903642

Vår ref / Saksbehandler
09/4394-5 A00 &13
Kristine Hansen / tlf. 23064349

Dato:
27.11.2009

**SVAR - HØRING - NOU 2009:18 - RETT TIL LÆRING -
UTVALGET FOR BEDRE LÆRING FOR BARN, UNGE OG VOKSNE MED
SÆRSKILTE BEHOV - MIDTLYNGUTVALGET**

Fagforbundet har mottatt NOU 2009:18 Rett til læring på høring. Under følger våre kommentarer til utredningen.

Det er en primær oppgave i hele oppvekst- og opplæringssystemet at de som har spesielle behov får disse kartlagt og at nødvendige tiltak blir iverksatt så tidlig som mulig uten at det skapes unødvendig stigmatisering av enkeltmennesker. Det er helt sentralt at alle som er inne i et system innenfor oppvekst og opplæring at de er der på like vilkår, ingen hører mer eller mindre til.

Det å ha gode nok rammevilkår for tiltak som settes i verk for å dekke opp enkeltpersoners spesielle behov, er avgjørende for å oppnå gode resultater for den enkelte. Rammevilkår kan handle om ressurser, både menneskelige og økonomiske, og ikke minst handler det om kompetanse og hvordan opplegg organiseres og gjennomføres. En tendens mot sterkere grad av å skille ut barn, unge og voksne på grunn av spesielle behov vil vi advare mot. Det viser seg jo også at det å delta i grupper med en mangfoldig sammensetning av mennesker, gir best resultater for utvikling og læring for den enkelte.

Tiltakene

Tidlig innsats og forebygging

Tett oppfølging av barn og elever på alle nivå koblet på en mer systematisk måte enn det som har vært tilfellet så langt, kan bidra positivt til barn og unges læring og utvikling. Det trengs en nærmere utredning av hva Læringsboka skal bli. Hvilke opplysninger skal den inneholde, hvordan skal den oppbevares, hvem skal eie informasjonen, og hvordan skal det sikres at denne blir brukt på en målrettet måte for den enkelte? Personvernet må uansett ivaretas på en forsvarlig måte.

Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

Barn og unge som ikke har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen i grunnopplæringa har rett til spesialundervisning i henhold til opplæringsloven § 5. Dette er en særskilt bestemmelse utover prinsippet om tilpasset opplæring. Det å erstatte formuleringen i opplæringslovens § 5 om spesialundervisning med formuleringen og begrepene "rett til ekstra

tilrettelegging i opplæringen", tror vi ikke vil styrke disse elevenes rettssikkerhet, og at det heller ikke fremmer læringen i henhold til de individuelle opplæringsplanene på noen bedre måte enn det som skjer i dag. Det er snarere en grunn til å frykte en utvanning av innholdet i denne opplæringen og den særlige innsatsen som kreves for å gi en optimal opplæring til de elevene som har behov for spesialundervisning. Det å gjennomføre endringer i lovverket som kan skape usikkerhet om rettssikkerheten for ei gruppe elever, vil vi ikke anbefale. Det må likevel være mulig å styrke den tilpassede opplæringen for alle.

Tilpassede og fleksible opplæringsløp

At det foreslås å forbedre læreplanverket i retning av tydelige innholdsmomenter og å arbeide for at dette blir et mer helhetlig og funksjonelt styringsdokument for opplæringen støttes. Det vil kunne være ett bidrag til større likeverdighet i opplæringen. Det uttrykkes et behov for å styrke rutineene ved overgangene mellom barnehage og skole og mellom skolenivåene og mellom skole og lærebedrift. Dette er nok helt nødvendig for å sikre at skolestart og start i lærebedrift blir best mulig forberedt og at dette vil medvirke til at opplæringen kommer tidlig på rett spor i forhold til disse enkeltelevenes behov.

PP-tjenesten og Statped

Jo tettere på skolene og enkeltelever den pedagogisk-psykologiske tjenesten kan være, jo, mer nyttig vil denne oppfølgingen bli for skoler og enkeltelever. Et kompetansehevingsprogram for pp-tjenesten må settes i verk for å kunne tilby skolene og elevene en bedre oppfølging.

I prosessene med omorganisering av det statlige spesialpedagogiske støttesystemet, Statped, vil Fagforbundet framheve viktigheten av å ta de ansatte og brukerne med på grundige drøftinger før dette settes i verk. Arbeidslivets regler for slike prosesser må følges. Statped har vært omorganisert mange ganger tidligere, og det må være viktig å vite sikkert at man ved å sette i verk en større omorganisering har rimelig grunn til å tro at målene med reformen vil bli nådd. Målet må være et bedre støttesystem for barna, elevene, barnehagene, skolene og skoleeierne slik at elevene får en best mulig måloppnåelse i forhold til Kunnskapsløftet.

Kompetanse på alle nivåer

Fagforbundet vil uttrykke støtte til forslaget om at barne- og ungdomsarbeidere får hevet sin kompetanse på læringsmiljø og vanlige læringsutfordringer hos barn. Dette vil også være et behov for de som ofte betegnes som assistenter eller elevassistenter. De ulike yrkesgruppene i skolen må i tillegg til gode kompetansehevingsmuligheter ha arbeidsforhold der det legges til rette for at det i det daglige er rom for planlegging, samarbeid og informasjon i forhold til den enkeltes arbeidsoppgaver. Dette er viktig for at den enkelte skal kunne utføre arbeidsoppgavene sine best mulig overfor barna og elevene.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Mette Henriksen Aas
seksjon kirke, kultur og oppvekst

Bjørn Christiansen | Leder
avdelingsleder